YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

1 päivänä helmikuuta 2001 *

Asiassa C-108/96,

jonka Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajina ovat

Dennis Mac Quen,

Derek Pouton,

Carla Godts,

Youssef Antoun

ja

Grandvision Belgium SA, aiemmin Vision Express Belgium SA, vahingonkorvausvastuussa,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Union professionnelle belge des médecins spécialistes en ophtalmologie et chirurgie oculairen osallistuessa asian käsittelyyn asianomistajana,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 5 artiklan (josta on tullut EY 10 artikla) sekä 30, 52 ja 59 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28, EY 43 ja EY 49 artikla) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: ensimmäisen jaoston puheenjohtaja M. Wathelet, joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit D. A. O. Edward (esittelevä tuomari) ja P. Jann,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Godts, Antoun ja Pouton sekä Grandvision Belgium SA, edustajinaan asianajajat M. Fyon, F. Louis, A. Vallery ja H. Gilliams,

— Union professionnelle belge des médecins spécialistes en ophtalmologie et chirurgie oculaire, edustajinaan asianajajat J.-M. Defourny ja R. Bützler, Cour de cassation (Belgia),

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Patakia,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Godtsin, Antounin ja Poutonin sekä Grandvision Belgium SA:n, edustajinaan M. Fyon, F. Louis, A. Vallery ja H. Gilliams, Union professionnelle belge des médecins spécialistes en ophtalmologie et chirurgie oculairen, edustajinaan J.-M. Defourny ja asianajaja F. Mourlon Beernaert, ja komission, asiamiehenään M. Patakia, 10.2.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.3.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de première instance de Bruxelles on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 27.3.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 3.4.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 5 artiklan (josta on tullut EY 10 artikla) sekä 30, 52 ja 59 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28, EY 43 ja EY 49 artikla) tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty rikosasiassa, jonka vastaajina ovat Godts, Mac Quen, Antoun ja Pouton sekä Grandvision Belgium SA (jäljempänä Grandvision), joka on näiden neljän syytetyn työnantaja, ja jossa vastaajia syytetään lainvastaisesta lääkärintoimen harjoittamisesta.

Oikeussäännöt

3 Asiassa sovellettavat kansalliset säännökset ovat optikon ammatin harjoittamisesta käsityöteollisissa yrityksissä, pienissä ja keskisuurissa yrityksissä sekä pienteollisuudessa 30.10.1964 annettu kuninkaan päätös (Moniteur belge, 24.12.1964, s. 13274), sellaisena kuin se on 16.9.1966, 14.1.1975, 3.10.1978 ja 2.3.1988 annetuilla kuninkaan päätöksillä muutettuna (Moniteur belge, 17.3.1988, s. 3812), ja lääkärintoimen, sairaanhoitajan ja muiden terveydenhuoltoon liittyvien ammattien harjoittamisesta sekä lääkärintoimen lainvastaisen harjoittamisen estämiseksi perustettavista lääketieteellisistä lautakunnista 10.11.1967 annettu kuninkaan päätös nro 78 (Moniteur belge, 14.11.1967, s. 11881).

4 Kyseisen 30.10.1964 annetun kuninkaan päätöksen 2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Tässä päätöksessä optikon toimella tarkoitetaan seuraavien tehtävien tavanomaista ja itsenäistä suorittamista:

a) näön korjaamiseen ja/tai näkökyvyn korvaamiseen tarkoitettujen optisten välineiden tarjoaminen yleisölle, niiden myynti, huolto ja korjaus

a)1) tekosilmien sovitus, muotoilu, myynti ja huolto

b) näön korjaamiseksi annettujen silmälääkärien määräysten toteuttaminen."

5 Kuninkaan päätöksen nro 78 2 §:n 1 momentin ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

"Lääkärintointa saa harjoittaa ainoastaan henkilö, joka on suorittanut lakisääteisen lääkärin-, kirurgin- tai synnytyslääkärin tutkinnon yliopistollisista tutkinnoista ja opetusohjelmista annetun lainsäädännön mukaisesti tai joka on lain nojalla vapautettu tällaisen tutkinnon suorittamisesta ja joka täyttää tämän lain 7 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyt edellytykset."

6 Kuninkaan päätöksen nro 78 2 §:n 1 momentin toisessa kohdassa säädetään seuraavaa:

"Lääkärintoimen lainvastaisena harjoittamisena pidetään sitä, että henkilö, joka ei täytä tämän momentin ensimmäisessä kohdassa säädettyjä edellytyksiä, tavanomaisesti harjoittaa tointa, jonka tarkoituksena on tai jonka tarkoituksena annetaan ymmärtää olevan ihmisten terveydentilan tutkimus, sairauksien tai muiden vaivojen selvittäminen, diagnoosin laatiminen, fyysisen tai psyykkisen, todellisen tai oletetun sairauden edellyttämästä hoidosta päättäminen tai hoidon toteuttaminen taikka rokotuksen antaminen."

7 Cour de cassation (Belgia) on 28.6.1989 antamassaan tuomiossa todennut, että 30.10.1964 annetun kuninkaan päätöksen 2 §:n 1 momenttia on tulkittava kuninkaan päätöksen nro 78 säännökset huomioon ottaen.

8 Tämä tuomioistuin totesi edellä mainitussa tuomiossaan, että "vaikka optikoilla, jotka eivät ole lääkäreitä, on oikeus suorittaa toimia, joilla korjataan puhtaasti optisia näkövikoja, tähän tarkoitettuja laitteita ja välineitä käyttäen tai ilman niitä, he saavat tutkia asiakkaidensa näkökykyä ainoastaan menetelmällä, jossa potilas itse määrittelee optiset viat, joista hän kärsii, esimerkiksi kirjainsarjoja

sisältävän näöntarkastusvälineen avulla ja vastaa itse vikojen korjaamisesta valitsemalla optikon ehdotuksesta itselleen sopivat lasit, ja jossa optikon velvollisuutena on neuvoa asiakastaan kääntymään silmälääkärin puoleen, jos optikko havaitsee tällaisessa tarkastuksessa saamiensa tietojen perusteella, että todetun vian laadusta ei voida olla täysin varmoja".

Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Grandvision on Belgian oikeuden mukaan perustettu osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Bryssel. Grandvision kuuluu optisen alan tuotteita ja palveluja myyvään konserniin. Päätösvaltaa tässä yhtiössä käyttää Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö Vision Express UK Ltd. Mac Quen oli viimeksi mainitun yhtiön toimitusjohtaja ennen kuin hän toimi marraskuusta 1990 heinäkuuhun 1991 Vision Express Belgium SA:n hallituksen jäsenenä. Pouton tuli hänen tilalleen toimitusjohtajan tehtäviin heinäkuusta 1991 vuoteen 1993.

10 Vähän perustamisensa jälkeen Vision Express Belgium SA alkoi mainostaa Belgiassa näöntarkastuksia seuraavasti: "liikkeissämme suoritetaan — — tietokoneistettua tonometriaa mahdollisen silmänsisäisen paineen kohoamisen selvittämiseksi, retinoskopiaa verkkokalvon tilan tutkimiseksi, näkökentän laajuuden arviointia ultramodernein laittein ja biomikroskopiaa sarveiskalvon, sidekalvon, silmäluomien ja kyynelnesteen tilan — — tutkimiseksi". Mainoksen teksti oli ilmeisesti suora käännös Vision Express UK Ltd:n Yhdistyneessä kuningaskunnassa laatimasta mainoksesta.

11 Mainoksen johdosta Union professionnelle belge des médecins spécialistes en ophtalmologie et chirurgie oculaire (jäljempänä UPBMO) nosti syyskuussa 1991 kanteen Grandvisionia vastaan lääkärintoimen lainvastaisesta harjoittamisesta ja valheellisesta mainonnasta vaatien vahingonkorvausta.

12 Rikostutkinnan päätyttyä Mac Quenia ja Poutonia, optikko Antounia ja sihteeri Godtsia vastaan aloitettiin rikosoikeudenkäynti Tribunal de première instance de Bruxellesissä ja Grandvisionia — joka syytettyjen työnantajana on siviilioikeudellisessa vastuussa — vastaan nostettiin vahingonkorvauskanne.

13 Tribunal de première instance de Bruxelles ei ollut varma siitä, onko tämän tuomion 3—6 kohdassa mainittu Belgian oikeus, sellaisena kuin Cour de cassation on sitä tulkinnut, yhteisön oikeuden mukainen, ja päätti lykätä ratkaisun antamista esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko sellainen kansallisen oikeuden säännöksen tulkinnasta tai soveltamisesta johtuva kielto EY:n perustamissopimuksen 5, 52 ja 59 artiklan mukainen, jonka perusteella toisen jäsenvaltion optikot eivät saa jäsenvaltion alueella tarjota puhtaasti optisten näkövikojen korjaamiseksi palveluja, joissa näöntarkastus suoritetaan objektiivisesti eli jotakin muuta kuin sellaista menetelmää käyttäen, jossa asiakas itse määrittää näköviat, joista hän kärsii, ja vastaa itse niiden korjaamiseksi suoritettavista toimista?

2) Ovatko sellaiset jäsenvaltion sisäiset myyntirajoitukset EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia, jotka koskevat laitteita, kuten autorefraktometri, joiden avulla voidaan suorittaa objektiivinen näöntarkastus puhtaasti optisten näkövikojen korjaamiseksi, kun nämä myyntirajoitukset perustuvat kansallisessa lainsäädännössä asetettuun kieltoon, jonka mukaan toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneet optikot eivät saa tarjota kyseisen jäsenvaltion alueella palvelua, johon kuuluu objektiivinen, eli muu kuin potilaan subjektiiviseen näkemykseen perustuva näöntarkastus, vaikka kyse on puhtaasti optisten näkövikojen korjaamisesta?"

14 Koska UPBMO oli valittanut tästä päätöksestä, yhteisöjen tuomioistuimen presidentti lykkäsi asian käsittelyä 28.6.1996 antamallaan määräyksellä. Sen jälkeen

kun Cour de cassation, johon oli valitettu Cour d'appel de Bruxellesin (Belgia) antamasta tuomiosta, ilmoitti 12.5.1999 antamallaan tuomiolla UPBMO:n valituksen peruuttamisesta, yhteisöjen tuomioistuin päätti jatkaa asian käsittelyä 11.6.1999.

Alustavat huomiot

15 UPBMO väittää, että pääasiassa on kyse puhtaasti valtionsisäisestä tilanteesta, jolla ei ole mitään yhtymäkohtaa yhteisön oikeuteen. Grandvision on Belgian oikeuden mukaan perustettu, Belgiassa toimiva yhtiö, eli se on UPBMO:n mukaan tilanteessa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan.

16 Yhteisöjen tuomioistuimelle tässä asiassa esitetyistä huomautuksista ja istunnossa esitetyistä tarkennuksista käy ilmi, että Grandvision on Belgian oikeuden mukaan perustettu osakeyhtiö, jonka hollantilainen yhtiö VE Holdings BV perusti vuonna 1990 nimellä Vision Express Belgium SA. Grandvision on Englannin oikeuden mukaan perustetun yhtiön Vision Express UK Ltd:n tytäryhtiö ja kuuluu optisen alan tuotteita ja palveluja myyvään konserniin, jonka yhtiöt toimivat useissa jäsenvaltioissa. Tällaisen yhtiön oikeudellinen tilanne kuuluu yhteisön oikeuden soveltamisalaan perustamissopimuksen 52 artiklan nojalla.

17 Grandvisionin mukaan Belgian viranomaiset eivät ole yksimielisiä tämän tuomion 3 kohdassa mainittujen kansallisten säännösten tulkinnasta. Se esittää erityisesti, että Cour de cassationin omaksuma tulkinta, jonka mukaan optikkoja, jotka eivät ole lääkäreitä, kielletään suorittamasta objektiivisia näöntarkastuksia ja jonka mukaan tämän tyyppisen tutkimuksen suorittaminen kuuluu silmälää-

käreille, ei saa tukea muilta belgialaisilta tuomioistuimilta, minkä vuoksi se väittää, ettei asiassa voida katsoa osoitetuksi, että Belgiassa optikot eivät saa missään tapauksessa suorittaa tällaisia tutkimuksia.

18 Tältä osin on todettava, että silloin kun jäsenvaltion hallinto- tai lainkäyttöviranomaisten käsitykset kansallisen lainsäädännön oikeasta tulkinnasta eroavat erityisesti lainsäädännön tarkan sisällön osalta, yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole päättää siitä, mikä tulkinnoista on yhteisön oikeuden mukainen tai lähinnä yhteisön oikeutta. Yhteisöjen tuomioistuimen on sitä vastoin tulkittava yhteisön oikeutta kansallisen tuomioistuimen kuvaaman tosiasiallisen ja oikeudellisen tilanteen valossa, jotta se voisi antaa kansalliselle tuomioistuimelle asian ratkaisemisen kannalta hyödyllisiä ohjeita.

Ennakkoratkaisukysymykset

19 Kansallinen tuomioistuin haluaa kysymyksillään selvittää sen, voivatko perustamissopimuksen 5, 30, 52 ja 59 artikla olla esteenä sille, että jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset tulkitsevat lääkärintointa koskevaa kansallista oikeutta siten, että kun kyse on asiakkaan puhtaasti optisten näkövirheiden korjaamisesta objektiivisen näöntarkastuksen perusteella eli suorittamalla tutkimus menetelmällä, jossa asiakas ei itse määrittele hänellä olevia optisia vikoja, tarkastuksen saa suorittaa ainoastaan silmälääkäri eikä esimerkiksi optikko, joka ei ole lääkäri.

20 Esillä olevassa asiassa ei ole kysymys Grandvisionin tai sen yhteistyökumppaneiden palvelusuorituksista muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille asiakkaille eikä perustamissopimuksen 5 artiklassa tarkoitetuista jäsenvaltioiden

velvollisuuksista, minkä vuoksi ei tarvitse selvittää sitä, onko pääasiassa kyseessä oleva kielto (jäljempänä riidanalainen kielto) perustamissopimuksen 5 ja 59 artiklan mukainen.

21 Perustamissopimuksen 30 artiklan osalta voidaan todeta, että jos riidanalaisella kiellolla on tavaroiden vapaata liikkuvuutta rajoittavia vaikutuksia, tällaiset vaikutukset johtuvat välttämättä tästä kiellosta. Mikäli kielto on perusteltu, sen vaikutuksetkin ovat perustamissopimuksen 30 artiklan kannalta hyväksyttäviä.

22 Perustamissopimuksen 52 artiklan osalta on heti todettava, että lääketieteen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi ja lääkärintointa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetuissa neuvoston direktiiveissä 75/362/ETY ja 75/363/ETY (EYVL L 167, s. 1 ja 14) ei säännellä kysymystä siitä, onko objektiivisesti suoritettu nääntarkastus toimintaa, jota saavat harjoittaa ainoastaan silmälääkärit, eikä tätä koskevia säännöksiä ole myöskään lääkäreiden vapaan liikkuvuuden sekä heidän tutkintotodistustensa, todistustensa ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojensa vastavuoroisen tunnustamisen helpottamisesta 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetussa neuvoston direktiivissä 93/16/ETY (EYVL L 165, s. 1), jolla edellä mainitut direktiivit kumottiin. Lisäksi on selvää, ettei optikon toimesta ole annettu erityisiä yhteisön säännöksiä.

23 UPBMO väittää, että tällaisessa tilanteessa jäsenvaltioilla on oikeus rajoittaa tiettyjen nääntarkastusten suorittamisoikeutta niin, että se myönnetään ainoastaan parhaimman pätevyyden omaaville henkilöille eli silmälääkäreille. Asiassa C-61/89, Bouchoucha, 3.10.1990 annetussa yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa (Kok. 1990, s. I-3551, 12 kohta) on UPBMO:n mukaan todettu, että

koska asiassa kyseessä olleesta terveydenhoitohenkilökunnan antamasta hoidosta ei ollut annettu yhteisön säännöksiä, kukin jäsenvaltio voi vapaasti säännellä tämän toiminnan harjoittamista alueellaan sillä rajoituksella, ettei tämä johda muiden jäsenvaltioiden kansalaisten syrjintään suhteessa jäsenvaltion omiin kansalaisiin. Tätä kantaa voidaan UPBMO:n mukaan soveltaa esillä olevaan asiaan.

24 Vaikka on totta, että koska näiden ammattien harjoittamisesta ei ole annettu yhdenmukaistavia säännöksiä, jäsenvaltioilla on lähtökohtaisesti yhä toimivalta määritellä näiden ammattien harjoittamisen edellytykset, jäsenvaltioiden on kuitenkin käytettävä toimivaltaansa tällä alalla perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia kunnioittaen (ks. yhdistetyt asiat C-193/97 ja C-194/97, Castro Freitas ja Escallier, tuomio 29.10.1998, Kok. 1998, s. I-6747, 23 kohta ja asia C-58/98, Corsten, tuomio 3.10.2000, Kok. 2000, s. I-7919, 31 kohta).

25 Perustamissopimuksen 52 artiklan toisen kohdan mukaan sijoittautumisvapautta käytetään niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia. Tästä seuraa, että kun tietyn toiminnan harjoittamisen aloittamisesta tai harjoittamisesta on vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettu tällaisia säännöksiä, toisen jäsenvaltion kansalaisen, joka aikoo harjoittaa tätä toimintaa, on lähtökohtaisesti noudatettava näissä säännöksissä asetettuja edellytyksiä (asia C-55/94, Gebhard, tuomio 30.11.1995, Kok. 1995, s. I-4165, 36 kohta).

26 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sellaisten kansallisten toimenpiteiden, jotka voivat haitata perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien käyttämistä tai joilla tehdään näiden käyttämisestä vähemmän houkuttelevaa, on täytettävä neljä edellytystä, jotta ne voisivat olla perusteltuja: niitä on sovellettava ilman syrjintää, ne on voitava perustella yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä, niiden on oltava omiaan takaamaan niillä tavoiteltavan päämäärän toteutuminen eikä niillä saa puuttua perusvapauteen enempää kuin on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. asia C-19/92, Kraus, tuomio 31.3.1993, Kok. 1993, s. I-1663, 32 kohta; em. asia Gebhard, tuomion

37 kohta ja asia C-424/97, Haim, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5123, 57 kohta).

27 Tältä osin on aluksi todettava, että riidanalaista kieltoa sovelletaan niiden henkilöiden kansalaisuudesta ja sijoittautumisvaltiosta riippumatta, joihin se kohdistuu.

28 Sen osalta, onko olemassa yleisen edun mukaisia pakottavia syitä, joiden takia riidanalaiseen kieltoon perustuvan sijoittautumisvapauden rajoittamista voidaan pitää perusteltuna, on todettava, että kansanterveyden suojelu on syy, jolla voidaan EY:n perustamissopimuksen 56 artiklan 1 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 46 artiklan 1 kohta) nojalla perustella rajoituksia, jotka johtuvat muiden valtioiden kansalaisiin sovellettavasta erityissääntelystä. Kansanterveyden suojelulla voidaan siis lähtökohtaisesti perustella myös sellaisia kansallisia säännöksiä, joita sovelletaan kaikkiin erotuksetta, kuten esillä olevassa asiassa kyseessä olevia säännöksiä.

29 Terveyden suojelemisen merkitystä korostaa myös EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan o alakohta (josta on muutettuna tullut EY 3 artiklan 1 kohdan p alakohta), jossa säädetään, että yhteisön toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin ja siinä määrätyssä aikataulussa myötävaikuttaminen korkean terveyden suojelun tason saavuttamiseen.

30 Se, että jäsenvaltio päättää rajoittaa oikeutta suorittaa potilaalle objektiivinen näöntarkastus silmänsisäisen paineen, näkökentän laajuuden tai verkkokalvon tilan selvittämiseen tarkoitettujen pitkälle kehitettyjen teknisten laitteiden avulla siten, että ainoastaan erityisen pätevyyden omaavilla tietyn ammattikunnan jäsenillä, kuten silmälääkäreillä, on tämä oikeus, voidaan katsoa korkeatasoisen terveyden suojelun kannalta asianmukaiseksi keinoksi.

31 Tämän vuoksi on tutkittava, onko riidanalaista kieltoa pidettävä välttämättömänä ja oikeasuhtaisena terveyden suojelun korkeata tasoa koskevan tavoitteen toteuttamisen kannalta.

32 Grandvision myöntää kansanterveyden suojelun merkityksen, mutta kiistää sen, että ainoastaan sillä, että silmälääkärit ovat ammatillisesti pätevämpiä kuin optikot, voitaisiin perustella, että vain silmälääkäreillä on oikeus suorittaa puhtaasti optisten näkövikojen tarkastuksia. Grandvision väittää, että optikoiden käyttäminä näiden laitteiden käytöstä ei ole näytetty aiheutuvan vaaraa kansanterveydelle, kun otetaan huomioon esimerkiksi se, että muissa jäsenvaltioissa pääasiassa kyseessä oleva toiminta on laillista silloinkin kun sitä harjoittavat optikot, jotka eivät ole lääkäreitä.

33 Se, että tietyn jäsenvaltion säännökset eivät ole niin ankaria kuin jonkin toisen jäsenvaltion säännökset, ei sellaisenaan merkitse sitä, että jälkimmäiset olisivat suhteettomia ja tämän vuoksi ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa (ks. asia C-384/93, Alpine Investments, tuomio 10.5.1995, Kok. 1995, s. I-1141, 51 kohta ja asia C-3/95, Reisebüro Broede, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. I-6511, 42 kohta).

34 Ainoastaan sillä seikalla, että tietty jäsenvaltio on ottanut käyttöön erilaisen suojajärjestelmän kuin jokin toinen jäsenvaltio, ei ole merkitystä arvioitaessa kyseisten säännösten tarpeellisuutta ja oikeasuhtaisuutta (asia C-67/98, Zenatti, tuomio 21.10.1999, Kok. 1999, s. I-7289, 34 kohta).

35 On kuitenkin huomattava, että riidanalaisesta kiellosta, johon on pääasiassa vedottu perusteena rikosoikeudellisten seuraamusten määräämiselle, ei ole nimenomaisesti säädetty kansallisessa lainsäädännössä, vaan se perustuu Cour de cassationin vuonna 1989 omaksumaan tiettyjä kansallisia säännöksiä koskevaan tulkintaan, jolla pyrittiin saavuttamaan kansanterveyden suojelun korkea taso. Tämä tulkinta perustuu niiden riskien arviointiin, joita kansanterveydelle saattaa

aiheutua siitä, että optikoille myönnettäisiin lupa suorittaa tietyn tyyppisiä näöntarkastuksia.

36 Tällainen arviointi saattaa muuttua vuosien kuluessa erityisesti teknisen ja tieteellisen kehityksen vuoksi. Bundesverfassungsgericht (Saksa) totesi 7.8.2000 antamassaan tuomiossa (1 BvR 254/99), että riskit, joita voi aiheutua siitä, että optikoille myönnetään lupa suorittaa asiakkaidensa näöntarkastuksia, kuten tietokoneistettua tonometriaa ja silmän näkökentän määritystä, eivät ole sellaisia, että näiden tutkimusten suorittaminen pitäisi kieltää.

37 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sijoittautumisvapautta koskevien perustamissopimuksen määräysten ja oikeusvarmuuden sekä kansanterveyden suojelun kannalta, onko toimivaltaisten kansallisten viranomaisten omaksuma kansallisen oikeuden tulkinta pätevä peruste pääasiassa kyseessä olevan rikosoikeudellisen vastuun toteamiselle.

38 Ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava, että tällä hetkellä voimassa olevan yhteisön oikeuden mukaan perustamissopimuksen 52 artikla ei estä sitä, että jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset tulkitsevat lääkärintointa koskevaa kansallista oikeutta siten, että kun kyse on asiakkaan puhtaasti optisten näkövikojen korjaamisesta objektiivisen näöntarkastuksen perusteella eli suorittamalla tutkimus, jossa asiakas ei itse määrittele hänellä olevia optisia vikoja, tarkastuksen saa kansanterveyden suojeluun liittyvistä syistä suorittaa ainoastaan erityisen pätevyyden omaava tiettyyn ammattikuntaan kuuluva henkilö, kuten silmälääkäri, eikä esimerkiksi optikko, joka ei ole lääkäri. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sijoittautumisvapautta koskevien perustamissopimuksen määräysten ja oikeusvarmuuden sekä kansanterveyden suojelun kannalta, onko toimivaltaisten kansallisten viranomaisten omaksuma

kansallisen oikeuden tulkinta pätevä peruste pääasiassa kyseessä olevan rikosoikeudellisen vastuun toteamiselle.

Oikeudenkäyntikulut

39 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Tribunal de première instance de Bruxellesin 27.3.1996 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Tällä hetkellä voimassa olevan yhteisön oikeuden mukaan EY:n perustamissopimuksen 52 artikla (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) ei estä sitä, että jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset tulkitsevat lääkärintointa kos-

kevaa kansallista oikeutta siten, että kun kyse on asiakkaan puhtaasti optisten näkövikojen korjaamisesta objektiivisen näöntarkastuksen perusteella eli suorittamalla tutkimus, jossa asiakas ei itse määrittele hänellä olevia optisia vikoja, tarkastuksen saa kansanterveyden suojeluun liittyvistä syistä suorittaa ainoastaan erityisen pätevyyden omaava tiettyyn ammattikuntaan kuuluva henkilö, kuten silmälääkäri, eikä esimerkiksi optikko, joka ei ole lääkäri. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sijoittautumisvapautta koskevien perustamissopimuksen määräysten ja oikeusvarmuuden sekä kansanterveyden suojelun kannalta, onko toimivaltaisten kansallisten viranomaisten omaksuma kansallisen oikeuden tulkinta pätevä peruste pääasiassa kyseessä olevan rikosoikeudellisen vastuun toteamiselle.

Wathelet Edward Jann

Julistettiin Luxemburgissa 1 päivänä helmikuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

A. La Pergola

viidennen jaoston puheenjohtaja